

pomanjkuje, nobeden turških generalov mu ne more priti na pomoč, skozi ruske šance vdreti pa mu tudi ni dano. Sulejman-paša drži ruski cesarjevič nazaj od Ruščuka do Osman-bazarja, Reuf-paši je general Radecki pot skozi Šipko zaprl in tretji general t. j. Mehemed-paša, ki je v Sofiji zbral, kakor Turki kažejo enkrat 100.000, drugokrat 80.000, bržčas pa še ne 50.000 mož, bil je tepen, ko je hotel od Orehanija in Etropolja prodirati naprej proti Plevni. Blizu Praveca, na stezi med Etropoljem in Orehanijem se je 10 turških bataljonov vgnjezdilo v nepristopnih klanecih in skalnih višinah; toda ruskeje sili se vendar niso mogli zdatno upreti; med tem ko je general Šuvalov od preja Turke z streljanjem motil, je general Rauch v 48 ur trajajočem, strašnem marširanju, pri katerem so vojaki z dinamitom pot lomili in kanone samotež za seboj vlačili, hipoma Turke zalezil; ti se vstrašijo in na nos na vrat spustijo v pobeg, kder so jih raske kroglice na stotine dohitale in pobijale. Drugo jutro 24. nov. so Rusi vzeli Etropolj, Mehemed pa je Orehanije zapustil. Ob istem času so tudi Rumuni srečno bojevali se ter so trdnjavo Rahovo ob Donavu po hudem boju Turkom vzeli, ki sedaj bežijo v Vidin; kajti Rumuni so pritiskali za njimi in jih tudi iz Džibre in Lom-Palanke pregnali. — Srbi bodo na den sv. Andraša proglasili Srbijo neodvisno od Turčije in pričeli boj. Pri Vratarnici je že tekla kri, 1 srbski bataljon je postrelil mnogo Črkesov, ki so bolgarske ljudi trpinčili. Ob Drini imajo Srbi 13 šance, da laglje odbijejo bosenske Turke, kateri se pri Tuzli zbirajo. Črnogorci so se polastili Špice, Canja, Antivara, Golobrdra, Nehaja po silnem boju. V Nehaju so vlovili 200 Turkov in dobili 5 kanonov, za vsem so zaplenili zadnje dni 22 kanonov. Ahmed-paša je hotel iz Skadarja z 6 bataljoni priti Črnogorcem za ledje; toda Plamenac se mu je pri Mrkovicah proti postavil z 3 bataljoni, 3 bataljone je pa zadi na strani skril. Ko so ga Turki napali, se je po malem pomikal nazaj, na enkrat pa se vzdignejo v zatišču poskriti Črnogorci, planejo na Turke in jih zaženejo črez Bojano v Skadar, popustivše jim 2 kanona na bojišču; sedaj napravi Plamenac pri Ameletiču brod in, kakor poročajo najnovejši glasovi iz Dalmacije, streljajo Črnogorci že iz kanonov v Skadar, glavno mesto turške Albanije.

Za poduk in kratek čas.

Črtice iz slovanskega bojišča v Aziji in Evropi.

XVII. Da so slovanski naši bratje, junaški Rusi, v ponočnem naskoku od 17.—18. nov. vzeli Kars, najmočnejšo trdnjavo turško v Aziji, to je iznenadilo vse naše prijatelje z nami vred, nasprotnike naše pa naravnoč osupnilo. Vsi morajo sedaj priznati, da je ruski narod krepek, njegovi vojaki pravi korenjaki, oficirji junaki, generali prebrisane

glave. Vzetje Ardahana, še bolj pa Karsa, je tolik vojašk čin, da o enakem nikder v noveji zgodovini ne beremo. Le pomislimo, kakovo mesto, kakova trdnjava je Kars! V turški Armeniji je na izhodu svet precej nagnjen tje doli do ruske meje; vse vode tečejo v mejno reko Aras, ki jih naposled v Hvalinsko morje izliva. Ob eni teh vodá sredi precej velike ravani, ki je pa od skalnih višin obdana, je pozidan Kars, mesto broječe kakih 20.000 prebivalcev. Voda šumi po globoki strugi sredi mesta. Trije kamnatni mostove peljajo iz južnega in večjega dela mesta v severni, zapadni in manjši del. V prvem se spenja visoko v nebo silni grad, čegar mnoga poslopja so v skalo izsekana. Vse mesto obdaja širok in precej visok zid in globok graben; pri vratih stojijo močni stolpi polni težkih kanonov, ki branijo vstop. V zadnjih 150 letih je bil 4krat od sovražnikov oblegovan in je 2krat srečno odbil vse napade. L. 1735. je perzijski šah Nadir z 100.000 vojniki pritomastil pred Kars, se ga pa ni mogel polastiti. Jednaka se je zgodila Rusom, ki so l. 1807. tudi zastoj mesto napali. Toda l. 1828. se je moral Kars vendarle udati ruskemu generalu Paskijeviču in l. 1855. generalu Muravijevu zavolj gladu, ker je Turkom po 6 mesečnem oblegovanju živeža popolnem zmanjkalo. Turki so tedaj še bolj spoznali važnost Karsa in so ga l. 1862. začeli z pomočjo angleških in nemških oficirjev in inženirjev po najnovejših vojaških znanostih in skušnjah umetno, vestno in, moramo priznati, strahovito utvrdivati. Skoro 4 ure na okrog zunaj mesta so navozili po bližnjih skalnih višinah 16 velikih redut, mnogo šance in baterij, po katerih je bilo 300 Kruppovih, deloma grozno težkih kanonov nasajenih; 3 leta so imeli dela, preden so jih črez Trapezunt in Erzerum spravili v Kars. Posamezne redute in šance so po kritih, deloma v skalo izsekanih, grabnih v zvezi med seboj. V gradu in v na obzidju je stalo 64 kanonov v sovražnika navrtih. Ko je Muktar-paša 19. okt. na Aladagh-gori bil grozno tepen, se je hipoma umaknil proti Erzerumu, zapustivši v Karsu Husajn-pašo z poveljem, naj mesto brani na vso silo. V ta namen mu je izročil 32 bataljonov pešakov, 2400 artileristov, 1 brigado rednih konjenikov in več tisoč bašibozukov, skup kakih 24.000 mož. Živeža v trdnjavi bilo je tudi za 1/2 leta dosti. Vendar vse to ni zdalo nič zoper rusko junaštvo, silo in prebrisanost. Preteklo je komaj mesec dni in Kars je prešel v rusko oblast. Od 35000 Rusov, ki so po bitki na Aladagh-gori Kars zajeli, je 15.000 junakov v noči od 17.—18. nov. preskočilo turške grabne, vplezalo po strmih skalah na šance, vdrló, posekalo Turka ali ga zapodilo v mesto, vlomilo ž njim vred skozi vrata v ulice, in naposled v grad, vse se je godilo tako premišljeno, tako krepek, naglo in silno, da je Turek moral ali umreti ali udati se. General Melikov je že 13. nov. mislil naskočiti Kars, toda zavolj deža in polzkih potov

je naskok odložil do 17. nov. Med tem so Turki bili noč in dan v večnem nemiru, ruski vojaki so pa počivali in se pripravljali, zlasti vrli oficirji so natančno pregledali okolico in preštudirali tiskan naris in načrt turških šanc, posameznih stez, potov, grabnov, ograj, obzidja in ulic v mestu. Zato pa so Rusi pri naskoku tudi tako oprezno, zvesto in zanesljivo napredovali, kakor da bi bili ondi doma. Naskok so ob enem pričeli 4 generali; 2 od juga, namreč Lazarjev in Grabbe proti šancam: Hafiz-tabia, Kanli-tabia in Suvvari-tabia, 2 od severa namreč: Komarov in Rop proti velikej šanci: Englisch-tabia. Ko se je soboto 17. nov. zvečer gosta megla vlegla na mesto in okolico temna noč v črno zagrinjalo zavila, začelo je 15.000 mož jako previdno in mogoče tiho lezti proti turškim šancam. Turki tega niso zapazili. Sedaj okoli 1/9 ure se začne boj; kakor smeli oroslan napadeno Rusi sovražnika in pležejo od vseh strani po lestvicah v šance; Turki streljajo in sekajo, kolikor mogoče, ali vse je zastoj; kmalu so sami vsi pobiti ali vjeti. General Grabbe je z moskovskimi grenadirji zgrabil Kanli-tabio in od kroglice zadet mitev raz konja padel; lajtnant Kvadmicki je prvi na šanci, turška kroglica mu vnese polovico sablje, druge kroglice mu prestrelijo obleko, a on ostane živ in se z tovariši kmalu polasti cele šance. Sedaj pa pritisejo Rusi po odprti cesti naravno v mesto in v grad, hitijo za grad na most in se združijo z vojniki generalov Ropa in Komarova, ki so med tem vzeli Englisch-tabio. Ko je to storjeno, obrnejo se Rusi iz mesta vun in se lotijo še ostalih šanc od zaja; vse so zaporedom do 8. ure v nedeljo jutro vzete. Najdalje se je branila Karadagh-tabia na izhodu in Tikmet-tabia na zapadu. Tukaj je 10 bataljonov hotlo proti Erzerumu vbežati, so pa bili od kozakov zajeti in vlovljeni. Okoli 9. ure je general Melikov prijahal v mesto in vse toliko vredil, da je veliki knez Mihael, višji poveljnik, zamogel opoldne obhajati svoj slavni vrbod v pridobljeno mesto in trdnjavo. Topovi so povsod gromeli, iz Karsovega grada je plapolala ruska zastava in carjev brat Mihael je kot slavni dobitnik na belem konju jahal skozi glavno ulico, obdan od navdušenih junakov, ki so z mogočnimi glasovi prepevali rusko himno: „Bože, carja hrani“. S prva še Rusi sami niso vedeli ves uspeh krvavega ponočnega dela. Sedaj je to že vse popolnem znano. Rusi so zgubili 1 generala, 30 štabnih in višjih oficirjev, in 469 vojakov mrtvih, potem 43 štabnih in višjih oficirjev, in 1790 vojakov ranjenih. To ni veliko, ako premislimo, kar so pridobili namreč: 17.000 turških vojakov so vjeli, med temi 5 generalov in 800 oficirjev, ranjencev so našli 4500, in pokopali so 3500 turških mrličev, potem zaplenili so 364 kanonov, 38.000 patron in 5000 centov smodnika in mnogo živeža! Nemški cesar, stari Viljelm in ujec ruskemu carju, bil je te zmage tako vesel, da je generalu Melikovu poslal najvišji svoj vojaški „orden“ in križec, ka-

koršnega še samo njegov sin nosi, ki je pri Wörth-u slavno Francoze premagal. Turkoljubom se je ta novi dokaz nemško-ruske prijaznosti močno v nos pokadil.

Smešničar 48. Malopriden viničar je nevarno zbolel, se pa ni hotel dati z sv. zakramenti sprevoditi, marveč je trdovratno poležaval na svinjskem hlevu. Njegova skrbna žena se potoži pri g. fajmoštru. Ta jo vprašajo: kaj pa mož najrajši jé? Ona odgovori: štruklje. Dobro, tecite domu, pripravite hišo za duhovnika, skuhajte štrukljev in pozovljite po svojih deklicah moža! Žena hiti domu in stori tako! Ko deklici zakličete: oče, pojte jést, se zareži mož: kaj pa je skuhala stara klupa? Deklici mu velite: štruklje bomo jedli. Na to izleze deda iz nad hleva v hišo štrukljev jést. Med tem pridejo g. fajmošter in ga prijazno pripravijo na sprejem sv. zakramentov. Mož je v kratkem potem umrl in ne bo nikoli več štrukljev jedel.

Razne stvari.

(*Slomšekova podoba*) v kararski marmor vsekana od g. Zajca v Ljubljani kaže v licu izvrstno portretno podobnost in se dobi v gipsu in glini posneta v 22 colov visokej velikosti po 4 fl. z embalažo vred pri g. umetniku. Marmorska podoba za stolno cerkvo v Mariboru popolnem izdelana bo do meseca februarja pr. leta.

(*Odpoved.*) Pooblastim urednika „Slov. Gosp.“ naznaniti, da me ni nikakor volja kandidaturo za deželni zbor sprejeti. Jak. Bohinc, dekan.

V Brašlovcih, dne 27. nov. 1877.

(*Sviti cesar podarili*) so pogorelcem v Föderlahu na Koroškem 500 fl. pogorelcem v Ronzini na Goriškem 1000 fl.

(*Civilni zakon*) sta pretečeno soboto pred celjskim okr. glavarjem vprico Franca Skaze in Franca Lorgerja sklenila H. Tanšič in Pavlina Kartin, oba iz Šmarije. Cerkev jima namreč potrebnega dovoljenja ni podelila.

(*Volilen shod*) so nekateri Slovenci imeli 25. nov. pri sv. Lenartu v slov. goricah ter željo izrekli, naj bi zraven dr. Radaja kandidiral g. Morak, bivši in kmetom jako priljubljeni tamošnji c. k. okrajni sodnik; sedaj v Doberlivesi na Koroškem. Tudi g. dr. Jug se je na naše nepričakovano veselje shoda udeležil.

(*Za družbo duhovnikov*) so vplačali č. gg. Bezenšek 11 fl. (ustn. dopl.), Sever 11 fl. (ustn. dopl.), Jurčič 11 fl., Presečnik 2 fl.

Dražbe III. 1. dec. Matevž Jelšenjak 6810 fl. v Konjicah; 4. dec. Sagadinova zapuščina v Račah; 5. dec. Franc Hamer v Rabi 3882 fl.; Franc Stebej v Gornjemgradu 1398 fl.; 6. dec. Peter Kodrič v Črmožišču, Janez Kranjc v Pobrežu 1031 fl.; 7. dec. Jožef Koje v Skrblijah 5500 fl.; 10. dec. Jakob Rovtar v Šavnici; 20. dec. gasilna sprava gasilne družbe pri sv. Lenartu v slov. goricah 1583 fl.